

BUDAPESTI SZÍNHÁZI ESTÉK

1

A múlt álomvilága és a döblingi fogoly

Krúdy Gyula 1918 nyarán *A vörös postakocsi* című regényéből színművet írt, amely akkoriban nem kapott színpadot. Ambrus Zoltán, a Nemzeti Színház igazgatója elutasította a darabot, és maga Krúdy is úgy érezte, hogy többet írt bele a legfelsőbb életről, mint amit színpadon ki lehet fejezni. „A vörös postakocsi ifjúkori emlék, mint valami szerelem, azért nem illik durva kézzel hozzányúl- ni. Vajon van-e finom és megértő kéz a színpadon, amely a hervadó, törékeny virágot bántalom nélkül tartani tudja?” — adott az író kételyének hangot egyik cikkében.

A Vígszínház elismerést érdemlő szeretettel és tudással, a magyar széppróza nagymestere iránt érzett tisztelettel vállalta a bemutató kockázatát — kerek ötven esztendővel a színmű megszületése után. A színpadon hamisítatlan krúdys hangulat uralkodik, és bár Kapás Dezsőnek, a játék rendezőjének nem állt módjában nagy drámai lehetőségeket teremtenie, az igen látványos és hangulatos előadás rácáfol az író kételyére.

A vörös postakocsinak a darabba átmentett regényes hősei, a századforduló híres kártyás mág- násáról, a családfáját a honfoglalásig visszavezető Szemere Miklósról mintázott Alvinczi Eduárd és a szerelmes szívű Rezeda Kázmér mérik össze ere- jüket a darabban is az álomszerűen szép Esztellá- ért, a főúr unokahúgáért. Eleinte a regényes he- vületű hírlapíró bizonyul győztesnek, sikerül Pestre csábítania a szerelemre gyúló ártatlan leányt, ám amikor Rezeda kételyektől gyötörve ki akarja próbálni hűségét, és elvezeti a ravaszkásan rokonszenves Steinné nagyvilági kényelemmel berendezett találkahelyére, a megöregedett, világ- csavargó Alvinczi itt rátalál idejében, magával

viszi kastélyába kissé kopott-szegényen, szépért rajongani tudó szívével, hogy nyugodalmat leljen mellette.

A színpad éles reflektortüzében helyenként túlságosan reálissá válik Krúdy sajátos fényekben villódzó álmovilága, látomásai földre gyökerezve elvesztik angyalszárnyukat; prózájának utánozhatatlan lírai zengése olykor az ömlengő érzelgősség határát súrolja, mégis varázsos a játék, álomszerűen szivárványozó marad, alighanem a színház dramaturgiája érdeméből, amely enyhítette az eredeti átdolgozás érzelmességét, és más Krúdy regényekből vett részletekkel próbált drámaiságot, színpadi hitelt adni a lírai hevületben fogant mesének.

A krúdys légkör megteremtésében a rendező mellett a fő érdem Darvas Iváné, aki a népes Krúdy-galéria legszínesebb alakjának, Alvinczi Eduárdnak utolérhetetlen művészettel ad varázslatos színpadi életet. Alakításában Krúdy költői ihletésű szavai oly zengést és villogást kapnak, amittől káprázatosan tündérivé, meseszerűvé és mégis igazzá, reálissá válik a színpadi álmovilág. Hogy Darvas remek emberábrázoló, azt számtalanszor bebizonyította, legutóbb Gogol monodrámájában, az *Egy örült naplójában*, most minden nagy erénye, jellemfestő ereje mellett mint a szép szó szerelmese bűvöl el.